

ivn natuur
educatie

HOOGVEEEN

NL-Doet, Klaar de Klus

Zaterdag 14 maart van 9.00 tot 12.00 uur. Weer een gezellige werkdag in samenwerking met kinderboerderij Beestenbult. We kunnen hulp gebruiken bij de speelnatuur, nestkastjes nakijken, maar ook zijn er werkzaamheden in en rond het Struunhuus te verrichten. U kunt zich melden bij het IVN Struunhuus in het Steenbergpark. Parkeren kan goed naast Gezondheidscentrum De Weide. Het Struunhuus is lopend en met de fiets prima te bereiken.

NATUURVERENIGING
ZUIDWOLDE

ZUIDWOLDE

Werken in Vlindertuin

Dinsdag 17 maart, werken in de Vlindertuin op het volkstuintcomplex aan de Westerveldseweg. De jaarlijkse opknappbeurt van de Vlindertuin begint om 9.00 uur en duurt tot ongeveer 12.00 uur. We gaan aan het werk om de Vlindertuin uit de winterrust te halen en de paden weer op te knappen. Iedereen is welkom om mee te helpen. Handschoenen, stevig schoeisel en een schep, hark of kruiwagen zijn handig om mee te nemen. De Vlindertuin ligt achter Waardeel 4.

Natuurmonumenten

RUINEN

Speurtochten

Van woensdag tot en met zondag ben je welkom in Bezoekerscentrum Dwingelderveld, Benderse 22. Hier kun je leuke speurtochten doen met het hele gezin. Bijvoorbeeld de Wereld van OERRR. Het bezoekerscentrum is geopend van woensdag t/m zondag van 10.00 tot 17.00 uur.

APPELSCHA

Roofvogel fietstocht

Zaterdag 14 maart van 13.30 tot 15.30 uur. Ga samen met de gids van Staatsbosbeheer op ontdekkingsstocht per fiets in Nationaal Park Drents-Friese Wold. Je gaat specifiek op zoek naar roofvogels en merkt vast dat er in dit gebied meer roofvogels zijn dan je denkt! Geschikt vanaf 8 jaar. Kosten € 6, kinderen tot 12 jaar € 4. Start: Buitencentrum Drents-Friese Wold, Terwisscha 6a. Contact: 0516-464020 of drentsfrieseewold@staatsbosbeheer.nl

Overlast en schade door damherten actief bestreden

■ Sneeuwkllokjes en crocussen in voortuintjes afgegraasd

Ron en Ina, in de verte familie, wonen al jaren met veel plezier in Zandvoort. De Amsterdamse Waterleiding Duinen liggen op loopafstand van hun huis. In de duinen leven enkele duizenden damherten en ook vossen, konijnen en op grote open vlakten en in het polderland hazen. Stuk voor stuk prachtige dieren, zij het dat het aantal damherten in enkele jaren zo fors is toegenomen, dat er ernstige schade is ontstaan aan de zeldzame duinflora en dat de concurrentie ten opzichte van andere dieren te groot is geworden.

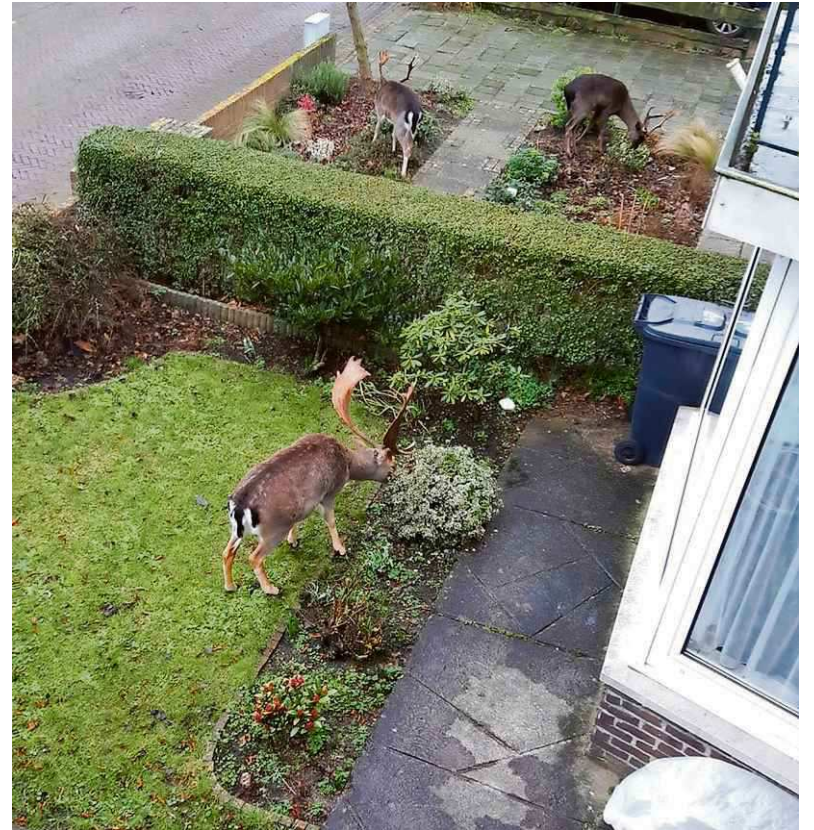
Boswachters telden in het voorjaar van 2016 een bestand van 3900 damherten in de duinen. De overlast in het verkeer nam toe, damherten stonden bij de supermarkten overgebleven groente uit winkelwagentjes te eten en in de voortuintjes van huizen grenzend aan de duinen bleef geen sneeuwkllokje of crocus over. De verantwoordelijke wethouder van de Gemeente Amsterdam bepaalde, in overleg met diverse natuurorganisaties, dat een deel van de damherten moest worden afgeschoten. Vanaf 2016 werd het beheer door afschot uitgevoerd.

Evenals in het geval van de Oostvaardersplassen deden diverse organisaties onderzoek naar de begrazingsdruk in de waterleidingduinen, waaronder Floron, Vlinderstichting, Zoogdierverseniging en Unie van Bosgroepen. Water-net zorgt voor schoon drinkwater in Amsterdam en laat studenten sinds 2013 onderzoek doen naar het graasgedrag van damherten in de waterleidingduinen. Begin 2016 gaf de Provincie Noord-Holland een ontheffing af voor de afschot van damherten. De boswachters gaan zorgvuldig te werk. Ze werken drie tot vier dagen per week en letten op het aantal be-

zoekers en de weersomstandigheden. Zijn er veel bezoekers en is het mooi weer, dan worden geen herten afgeschoten. In het veld worden geschoten dieren ontweid en vervolgens naar een wildgroothandel in Amsterdam gebracht. Het vlees gaat naar restaurants in Amsterdam, naar poeliers in de regio en 20 procent gaat naar de voedselbank. De boswachters letten ook op wrak, ziek en minder valide wild. Deze dieren worden, zoals de jagers zeggen 'uit hun lijden verlost'. De boswachters doen per winter met dierenartsen drie monitoringsrondes om te kunnen bepalen welke zwakke dieren afgeschoten kunnen worden. Het betreft vaak kalveren die de winter niet goed doorkomen. Het team van boswachters heeft voor dit speciale afschot een opleiding gehad. Regelmatig vindt overleg plaats. Men houdt elkaar scherp. Met actief beheer hoopt de gemeente Amsterdam dat de overlast zal afnemen, vooral in Zandvoort.

Damhert niet inheems

Stichting Rewilding Europe heeft de mogelijkheden onderzocht damherten te verhuizen naar Oost-Europa of Noord-Spanje. Na

Drie damhertbokken grazend in voortuintjes in Zandvoort.

Archief Ina Vos en Ron Cats

ampel overwogen heeft men daarvan afgezien en gekozen voor afschot. Het verplaatsen van dieren, waaronder damherten, is niet nieuw.

In Nederland zijn geen gewildvondsten van damherten bekend uit de oertijd. Het damhert leefde in Zuidoost-Europa en Klein-Azië en werd door de Romeinen naar het Middellandsezegebied gebracht. Vandaaruit hebben ze zich over Europa verspreid. In 1516 komen ze voor in het Haagse Bos en de duinen bij Den Haag en Egmond. In 1593 laat prins Maurits honderd damherten uit Engeland overkomen. Ze worden uitgezet in het Haagse Bos en dienen als jachtbuit voor edelen. In de negentiende eeuw worden damherten gehouden in een hertenkamp van Soestdijk. Damher-

ten zijn erg gemakkelijk in gevangenschap te houden. Kijk maar in het Spaarbankbos bij de Spaarbankhoeve. Ik noem ze wel eens spottend hertenkampherden. Aan het einde van de negentiende eeuw laat Prins Hendrik de damherten binnen het raster van Het Loo vrij. De Kroondomeinen worden rond 1915 wel omrasterd om damherten binnen te houden, maar een deel van de populatie leeft in vrije wildbanen bij Elspeet. De damherten in de duinen van Noord-Holland en Zeeland stammen van uit hertenkampen ontsnapte dieren. Dat deze dieren zich snel konden voortplanten, daar zijn we achter gekomen met alle gevolgen van dien. ■

Hero Moorlag

Voor oorwormen hoeft niemand echt bang te zijn

Oorwormen zijn diertjes waar mensen vaak bang voor zijn. De komt denk ik vooral door de naam die ze hebben gekregen. Die naam is om twee redenen onjuist. In de eerste plaats is het geen worm en in de tweede plaats heeft hij bijzonder weinig in een oor te zoeken. Het diertje zoekt weliswaar een vochtig plekje, omdat hij snel uitdroogt, maar hij zal daar uiterst zelden een oor voor uitkiezen. De tweede reden waarom mensen oorwormen een beetje griezelig vinden, is de tang aan hun achterlijf. Ze worden in Drenthe dan ook Knieptange genoemd. Maar ook dat is niet iets om bang voor te zijn. Ze kunnen er een beetje mee knippen, maar beslist niet door de menselijke huid heen en vormen dus geen enkel gevaar. Hoewel er in de wereld wel een paar duizend soorten oorwormen zijn (die overigens allemaal veel

Een oorworm kabbelt aan helmknoppen. Joop Verburg

op elkaar lijken) komen er bij ons maar twee soorten voor waarvan er één zeldzaam is. Bij ons is dus een oorworm een oorworm. Oorwormen zijn typische kruipende insecten. Hoewel ze in aanleg vier

vleugels bezitten, vliegen ze zelden tot nooit. Ze verstopten zich overdag op wat vochtige plekkjes achter boomschors of onder bladen of stenen en soms in bloemen of zaaddozen. Oorwormen zijn alleseters. Dat is bij insecten best bijzonder, want de meeste insecten leven ofwel van dierlijk of van plantaardig materiaal. De gedaanteverwisseling bij oorwormen is niet volledig. De witte nimfen die uit eitjes komen lijken al een beetje op echte oorwormen en bij iedere vervelling gaan ze daar meer op lijken. Wanneer ze eenmaal volwassen zijn, kunnen ze wel tot acht maanden oud worden. Omdat ze niet giftig zijn vormen ze een smakelijk hapje voor veel vijanden.

Broedzorg

Het meest bijzondere aan oorwormen is het feit dat ze broed-

zorg plegen. Wanneer het vrouwtje in een holletje eitjes heeft gelegd, zal ze die eitjes en later haar nakomelingen beschermen. Ze likt regelmatig de eitjes schoon om ze te beschermen tegen bacteriën. Bedorven eitjes eet ze op. Ze brengt ook voedsel naar de nimfen en ze brengt weglopers terug naar het nest.

Als voedsel gebruiken oorwormen delen van dood of levend plantmateriaal, maar wanneer dat niet beschikbaar is, eten ze ook andere beestjes. Vooral onder luizen kunnen ze geweldig huishouden. Wanneer er voldoende luizen zijn, kunnen ze helemaal op dat voedsel overgaan. Daarmee zijn oorwormen dus heel nuttige dieren die voor evenwicht in de natuur zorgen. ■

Joop Verburg,
Natuurvereniging Zuidwolde